

Silkeborg kommune har en udviklingsplan

Fordelene ved at anvende GIS-teknologien på tværs af de kommunale forvaltninger er oplagt; men forudsætningen er ledelsesmæssig opbakning i hele kommunen

/ Af Irene Brandt

Geodata Implementeringsprojektet, som efter ti måneders intens ivindsats netop er afsluttet, er endt med en række klare anbefalinger til kommunerne omkring implementering af et omkostningseffektivt geografisk forvaltningsgrundlag, OGF, baseret på et flerleverandørmarked.

Silkeborg Kommune var blandt de 37 kommuner, som deltog i implementeringsprojektet. Sektionsleder Flemming F. Christensen fra Informatiksektionen i Silkeborg Kommunes Teknik og miljøafdeling sad i projektets styregruppe, og har således fulgt projektet meget tæt. Nu starter næste udfordring for Flemming F. Christensen: at sikre at anbefalingerne fra projektet gennemføres i Silkeborg Kommune.

"Ikke mindst set i lyset af at Silkeborg Kommune er i en situation, hvor der skal spares mange penge i alle forvaltninger, har vi megen fokus på, at nye teknologiske tiltag skal resultere i en positiv business case. Det er vigtigt for den ledelsesmæssige opbakning, at investeringerne i nye geodata-programmer modsvarer af besparelser i form af færre udgif-

ter til for eksempel programlicenser eller som en rationaliseringsgevinst i form af sparede årsværk," siger Flemming F. Christensen.

I forbindelse med projektet blev der gennemført en benchmarking af geodata og GIS i de deltagende kommuner, som viste, at licenser

til desktopbaserede GIS-programmer udgør en væsentlig udgift, og at potentialet for besparelser er stort

"I forbindelse med projektet vedtog vi en række generelle anbefalinger, som lægger op til, at 75% af de eksisterende desktop-

klienter uden for GIS-funktionen er udskiftet med web baserede løsninger inden udgangen af 2012. Så stort er potentialet ikke her i kommunen. Vi har – vores størrelse taget i betragtning – relativt få licenser; men jeg forventer, vi kan reducere mellem 25 – 50% på dette felt," siger Flemming F. Christensen.

De tre OGF-principper:

OGF-projektet har udarbejdet tre principper for et omkostningseffektivt geografisk forvaltningsgrundlag

Det første princip siger, at geodata er et anliggende for hele kommunen, og det anbefales kommunerne at overveje den organisatoriske forankring af geodataområdet. Princippet lægger endvidere op til, at alle investeringer på geodataområdet styres af almindelige forretningsprincipper, således at økonomisk nytteværdi kan dokumenteres.

Det andet princip handler om data og tilgang til data. Her foreslås, at kommunale geodata er standardiserede efter fælles data-modeller, og at der aftales standardiserede måder at tilgå data på.

Det tredje princip handler om fagsystemer, der bygger på kommunale geodata. Her betones, at kommunerne kun bør indkøbe (større) fagsystemer, som kan anvendes i alle kommuner. Dvs er uafhængige af leverandørers platforme. Herved sikres, at de er flere om at finansiere udvikling af fagsystemer.

Strategier på chefniveau

De deltagende kommuner har på baggrund af de generelle anbefalinger udarbejdet en udviklingsplan, som skal føre den enkelte kommune sikkert gennem arbejdet med implementering af GIS-teknologierne på tværs af forvaltningerne, og samtidig sikre at eventuelle investeringer modsvarer af tilsvarende besparelser og rationaliseringsgevinster.

"Det anbefales blandt andet, at alle større investeringer inden for it ledsages af en nytteværdiberegning. Her i kommunen er dette allerede en standardprocedure, idet alle nyanskaffelser vurderes i vores business case-værktøj; men én ting er, at vi på forhånd kan kalkulere en forventet besparelse/rationaliseringsgevinst ved en nyanskaffelse. En anden ting er at realisere gevinsten. Det er en ledelsesopgave – og det, vi kan gøre, er at udbygge værktøjet til også at understøtte ledelsesopgaven," siger Flemming F. Christensen. Han fortsætter:

"En anden anbefaling opfordrer kommunerne til altid at tage geodata med i overvejelserne ved it-investeringer – ikke kun i de tekniske forvaltninger – men på alle fagområder. Det er en anbefaling,

” Det er vigtigt for den ledelsesmæssige opbakning, at investeringerne i nye geodata-programmer modsvarer af besparelser i form af færre udgifter til for eksempel programlicenser eller som en rationaliseringsgevinst i form af sparede årsværk. ”

Flemming F. Christensen, sektionsleder Informatiksektionen, Teknik og Miljø, Silkeborg Kommune.

som vi helt sikkert vil tage til os. Det er ikke sikkert, at der altid er behov for at tænke geodata ind i business casen; men vi bør som minimum forholde os til, om det er relevant. Vi har jo set eksempler på, at der et foretaget investeringer i it, hvor man ikke har haft øje for, at investeringen skulle være kompatibel med GIS, hvilket er utrolig ærgerligt, da GIS altid er godt til at give overblik - herunder fejlfinding, fordi programmet kan sammenholde de fysiske forhold med oplysningerne i registrene."

Inden 2012 har Silkeborg Kommune derfor pålagt sig selv at etablere et tværorganisatorisk organ, der skal sikre, at geodata udvides i kommunen.

"Vi er allerede meget tæt på at have opfyldt denne målsætning; men tænker vi længere frem vil vi med fordel kunne styrke den strategiske drøftelse af mulighederne i GIS på chefniveau. Det er utroligt vigtigt, at den strategiske udvikling bringes op på et it-governance plan, som et tværorganisatorisk tiltag på chefniveau," siger Flemming F. Christensen.

Fælles kommunale geodata

I forlængelse af projektet om det omkostningseffektive geografiske forvaltningsgrundlag, har KL og KTC-faggruppen for Digital Forvaltning besluttet at udarbejde en fælleskommunale kravspecifikation, som skal sikre kommunerne bedre, billigere og mere standardiserede web-baserede geodata-systemer.

Ansaret for udarbejdelsen af den nye kravspecifikation er placeret i det Fælleskommunale Geodatasamarbejde (FKG). Samarbejdets mål er at sikre effektivisering, standardisering og øget udbredelse af geodata i kommunerne. Det mål skal blandt andet opnås ved at øge anvendelsen af standardiserede data og systemer i kommunerne. Kravspecifikationen skal udarbejdes i fællesskab og på den

” Funktionalitet og performance er utroligt vigtig, når vi taler om it-løsninger, derfor er det også store krav, vi stiller til programleverandørerne. ”

Flemming F. Christensen, sektionsleder Informatiksektionen, Teknik og Miljø, Silkeborg Kommune.

mest omkostnings-effektive måde. Derfor har bestyrelsen for FKG valgt at tage udgangspunkt i en kravspecifikation, der er udarbejdet af Silkeborg Kommune.

"Allerede i september havde vi konverteret alle fælleskommunale data, så de lever op til den fælleskommunale geodatamodel, der blev udarbejdet som en del af projektet," fortæller Flemming F. Christensen, som også er bestyrelsesmedlem i FKG. Han fortsætter:

"Det gik overraskende hurtigt, hvilket jeg til dels tilskriver, at vi har et geodata-team her i teknik- og miljøforvaltningen, som har kunnet afsætte det nødvendige antal medarbejdere til at løse konverteringsopgaven, hvilket er betydeligt mere effektivt, end hvis opgaven skal uddelegeres til fagpersonalet i forvaltningerne, som så skulle have løst opgaven ved siden af de kerneopgaver de har i dagligdagen."

Langt fremme

Silkeborg Kommune er også på andre områder så langt fremme, at anbefalingerne ikke er relevante hér. For eksempel er det flere år siden at kommunen fik en digital kommuneplan baseret på WMS/

WFS-teknologi, som gør det muligt at genanvende data i den digitale plan i andre sammenhænge. Dermed lever Silkeborg Kommune allerede op til anbefalingen om, at kommunen inden 2012 skal udstille flere temaer via fælles udpegede services.

"Til gengæld er der plads til forbedringer når det drejer sig om anvendelse af fællesoffentlige brugerstyring af programmerne," indrømmer Flemming F. Christensen og tilføjer:

"...men vi vil gerne! Vi har i dag brugerstyring; men den fælles offentlige brugerstyring, kan bruges i højere grad. Det vil helt sikkert blive meget lettere for eksempel at introducere nye medarbejdere til opgaverne, hvis vi bruger de samme brugerstyringsløsninger i alle kommuner."

Værd at gå efter

Der er andre anbefalinger, som ikke er gennemført i Silkeborg Kommune – og sandsynligvis heller ikke bliver det, fordi Flemming F. Christensen vurderer. Det ikke er optimalt:

"Det anbefales for eksempel, at kommunerne inden udgangen af 2012 enten indgår i et fælles driftscenter drevet af en leveran-

dør eller i et kommunalt fællesskab; men vi er en kommune, der har en størrelse, som betyder, at der i nogle situationer ikke er behov for at løfte opgaven i et fællesskab. Vi regner med, at vi selv vil drifte efter OGF-principperne for at bevare muligheden for at tilrette databaserne med kort varsel; i andre sammenhænge giver det god mening at indgå i et fællesskab – for eksempel samarbejder vi allerede med andre kommuner i GeoMidt samarbejdet omkring Flyfotoarkivet. Den opgave er det helt naturligt at løfte i et fællesskab med andre," siger Flemming F. Christensen.

Den sidste af de i alt 11 anbefalinger råder kommunerne til inden udgangen af 2012 primært at udvikle efter OGF-principperne – det vil sige efter åbne standarder på et liberaliseret og konkurrenceudsat marked, der ikke giver én leverandør monopolignende status på geodata-området.

"Funktionalitet og performance er utroligt vigtig, når vi taler om it-løsninger, derfor er det også store krav, vi stiller til programleverandørerne. Det er ikke altid, at programmerne er indbyrdes kompatible, selvom det modsatte påstås; men det bliver langsomt bedre, og åbne standarder er helt sikkert værd at gå efter," siger Flemming F. Christensen.

Få dig en udviklingsplan

I første omgang er det de 37 kommuner, som deltog i OGF-projektet, der som en del af projektet har fået en udviklingsplan; men det skal ikke afholde de resterende 61 kommuner fra at følge trop.

"Mit råd til alle kommuner er: Få jer en udviklingsplan! Her i Silkeborg Kommune har vi allerede haft stor gavn af arbejdet med vores plan, som sammen med den konsekvente brug af business cases har kvalificeret arbejdet med vores GIS-strategi," siger Flemming F. Christensen.

” Det er utroligt vigtigt, at den strategiske udvikling bringes op på et it-governance plan. ”

Flemming F. Christensen, sektionsleder Informatiksektionen, Teknik og Miljø, Silkeborg Kommune.